

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Iskaja vsak četrtak in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četiri leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge isvenavstrijške dežele 6 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravišstvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Katastralnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišstvo: Koroška cesta št. 5, v sprejemni naročnini, inserate in reklamacije, sa dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglose primeran popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ks zapre reklamacije se poštnine proste.

Izkušnja številka obsega 12 strani.

Naročniki! Somišljeniki!

Do danes še niso vsi tisti naročniki, ki dolgujejo naročnino, poravnali svoj dolg. Prosimo vse tiste, ki še niso obnovili naročnine, ali jo dolgujejo nazaj, da blagovolijo isto še ta teden poravnati, da upravištvu ne bo treba dotičnim doposiljanje lista ustaviti. — Somišljeniki, uporabite vsako priliko za nabiranje novih naročnikov za „Slov. Gospodarja“. Naslov: „Slovenski Gospodar“, Maribor, Koroška ulica št. 5.

Zasluge „Slov. Gospodarja“ za spodnještajerske Slovence.

(Piše Fr. Bohanec, župan v Stari novi-vasi na Murskem polju).

Zalostne so bile razmere pred kakimi 50. leti na Spodnjem Stajerskem. Ljudstvo se je le malo brigalo za svoje pravice. Vse je bilo nekako dremotno in zaspano v narodnem oziru. Soporila se je med nami povsod le blažena nemščina. Mnogi so se sramovali svojega maternega jezika in so ga tudi zaničevali. srečnega pa se je čutil vsak, kateri je znal kaj besed nemški, to pa zategadelj, ker ljudje niso poznali krasote svojega milega materinega jezika. Zato pa tudi niso znali porabiti pravic, podeljenih jim od svetlega cesarja z državno-osnovnim zakonom z dne 27. grudna 1867, kojega 19. član se tako glasi: Vsi narodi v državi so enakopravni in vsak narod ima nedotakljivo pravico, da brani in goji svojo narodnost in svoj jezik (materino besedo). Država prizna ravnopravnost vseh deželnih jezikov v šoli, uradu in javnem življenju. V deželah, kjer je več narodov, naj se javne šole tako vravnajo, da dobi vsak narod potrebne pripomočke, da se izobrazi v svojem jeziku, ne da bi se silil, učiti se drugega jezika.

Ni bilo skoraj nobenega časopisa, zlasti na Sp. Stajerskem ne, kateri bi ljudstvo dramil in ga poučeval o njegovih pravicah. Prvi je nastopil naš „Slov. Gospodar“, ki je bil od začetka skromen, majhen listič, pa ker je zastopal velika načela, je tudi hitro raste, in sedaj se lahko meri z vsakim političnim in gospodarskim listom. Dosegel pa je tudi res lepe uspehe. Ljudstvo je vzdrnil iz njegovega zimskega spanja in začelo je odločno zahtevati svojih pravic, ki mu grede po božjih in svetnih zakonih. Slovenski jezik se je vpeljal v urade in šole. Ljudstvo se ga več ne sramuje, temveč je ponosno nanj in ga tudi ljubi.

„Slovenski Gospodar“ pa je tudi spoznal važnost gesla našega svetlega cesarja, namreč: „Viribus unitis“, to je z združenimi močmi. Zmiraj je priporočal, da se naj kmetje, to je vse prosto ljudstvo na deželi, združijo med seboj in skupno nastopijo pri vseh svojih gospodarskih, narodnih, verskih in političnih težnjah, ker tako se najlažje doseže znaten uspeh. In ravno tukaj je prav pogodil. Osnovala se je pred nekaj leti Kmečka zveza, ki silno bode v oči naše nasprotnike. Ljudstvo pa je ponosno na njo in pod njenim praporom stopa od napredka do napredka ter od zmage do zmage.

„Slov. Gospodar“ je tudi najboljši branitelj svete katoliške vere. Drži se zmiraj obče znanega gesla: „Vse za vero, dom in za cesarja.“ In ravno to je, kar je najbolj vredno, da priporočam vsem svojim rojakom, vernim Slovencem. Čeravno so naši povodobni liberalčki zavrgli to obče znano geslo in ga imenovali „obrabljenega konjiča“, ki sploh ni več za rabo, vendar dokler se jim ne posreči, kar se jim nikdar posrečilo ne bo, odstaviti starega Boga ter ne vpeljati liberalne „republike“, še bo to geslo pri vseh poštenih Slovencih zmiraj imelo svojo veljavo. Dokler se bodo držali Slovenci prave katoliške vere, dotlej bodo tudi znali prav ceniti svojo domovino in svojo narodnost ter bodo tudi zvesto udani svojemu svetlemu cesarju. Ako pa izgubijo ta najdražji zaklad sv. vere, potem bo lahko, našim zakletim sovražnikom si podjarmiti naše ljudstvo.

Bodočnost vsakega naroda pa je v njegovi mladini. Ako je mladina zdrava in dobra, bo tudi bodočnost naroda vesela. Zato pa je tudi „Slov. Gospodar“ obrnil vso svojo skrb na slovensko mladino. Začel jo je zbirati v raznih organizacijah, kakor: v bralnih društvih, v mladeniških in dekliških zvezah, v te-

lovadnih odsekih itd. In tudi tukaj se kaže lep sad. Mladenci so dobili veselje do izobrazbe in mnogo jih je, ki grede rajši v čitalnico, kakor pa v krčmo. Prirejajo se poštene veselice in dobre gledališke predstave v najubožnejši vasi. Mladina, ki se nahaja v teh društvih, ne pozna tiste podivjanosti, surovosti in podlosti, ki je lastna našim nasprotnikom in živini. Marveč njeno obnašanje je vzorno, inteligentno, to je tako, kot se spodobi za poštenega in izobraženega človeka, vendar pa ponižno in dostojno. Počasoma izostajajo sramotni pretepi, ki so bili prej na dnevnem redu. Mladina se zaveda svoje narodnosti in pri raznih volitvah so mladeniči že najboljši agitatorji za dobro slovensko stvar. Če bo šlo tako naprej, bo imel moj zatirani slovenski narod boljšo bodočnost, kakor je njegova preteklost, in to si jaz najbolj prisrčno želim.

S strahom torej gledajo naši liberalčki, nemškutarji in socialni demokratje na uspeh vrlega „Slov. Gospodarja“, ker v njem vidijo svojega nasprotnika, kateremu niso in ne bodo kos. Napadajo ga sicer dan za dnevom na najostudnejši način, ali do živega mu ne morejo. Podtikajo mu zmiraj tisto orožje, katero rabijo najbolj le oni sami, namreč laž. Vendar naš „Slov. Gospodar“ se za to ne zmeni in gre svojo pot v trdni zavesti, da pravica prej ali slej gotovo zmaga. Kako dobro znajo lagati liberalci, nemškutarji in socialni demokratje, prepričamo se lahko, ako pogledamo nazaj na čas, ko so bile kakke volitve. Soglasno so vpili po svojih listih, kako veličastni so bili njih shodi, vsi volilci na njihovi strani. Volitev sama pa je pokazala resnico in v jezo njih vseh ravno nasprotno. „Slov. Gospodar“ pa je praznoval vesel svojo zmago.

Da ne bo moj dopis zopet predolg, ga hočem skleniti. Opozorim le še na dejstvo, da je „Slovenski Gospodar“ najmočnejši in najbolj razširjen list na Sp. Stajerskem. Tiska se že sedaj v nad 10.000 izvodih. Skrbimo pa, da se to število še podvoji. Saj te kronice, ki jih izdamo za ta list, bodo prinesle večji dobiček, kakor pa tiste, ki jih marsikateri brez potrebe zapije ali pa znosi k odvetnikom za razne ničvredne pravde. In ravno tukaj bi nekaj pripomnil. Marsikateri se čuti razžaljenega za vsako malenkost. In ker uvidi, da sodnija razžaljeva ne bo hudo kaznovala, pa gre zato k odvetniku, da le povzroči večje stroške svojemu bližnjemu.

Dragi mi rojaki! To ni krščansko, tudi ni človekoljubno in lepo. Ako si res razžaljen in trpiš krivico, poišči si pravico po poštenu poti pri sodnji, nikar pa ne samo s slabim namenom, bližnjega oškodovati. Malo več potrpežljivosti in na medsebojne ljubezni nam je treba, in izostala bo mnoga prazna pravda, s tem pa tudi marsikatera kronca, katero lahko potem za boljši namen porabimo. Pa zopet sem zašel s svoje poti, zato pa kar sklenem z željo, da dobi „Slov. Gospodar“ v kratkem mnogo novih naročnikov.

Državni zbor.

Pretečeni petek, dne 5. julija, je bilo sklenjeno poletno zasedanje državnega zbora. Zadnji čas je rešila zbornica z veliko naglico več važnejših zadev in predlogov, posebno takih, ki vsebujejo tako zvane državne potrebščine.

Prejšnjo sredo je, kakor smo že na kratko poročali, bil sprejet začasni državni proračun, po katerem je vlada pooblašena, za nadaljnjih 6 mesecev pobirati davke, kakor tudi izdajati denar za državne potrebe. Prejšnji proračun je veljal samo do zadnjega junija. Jugoslovanski poslanci so glasovali proti proračunu, hoteč s tem vladi pokazati svojo nezadovoljnost zavoljo zanemarjanja Slovencev in Hrvatov in posebnost zavoljo še vedno trajajočega izjemnega stanja na Hrvaškem.

Edini liberalni poslanec Ljubljane, dr. Ravnihar, je glasoval z liberalnimi Mladočehi za vlado. Poprej so liberalci vedno kričali, da morajo Jugoslovani obstruirati proti vladi, sedaj, pa ko bi naj njih zastopnik pokazal korajžjo, pa je šel goreče v boj za vlado. Obenem s proračunom je bil sprejet tudi kazenski red za armado in za deželno brambo.

Koncem seje je zbornica v sredo, dne 3. junija, nadaljevala razpravo o nujnem predlogu za podporo vinorejcem. Slovenski poslanec Jarec je k tej točki govoril nad eno uro o našem vinstvu in o velikih težavah, s katerimi se morajo boriti slovanski in hrva-

ški vinogradniki ter je v imenu Slovensko-hrvaškega kluba obširno utemeljeval zahtevo, da naj vlada raztegne odplačevanje trnega posojila na daljšo dobo let in da ob uimah zapadle obroke izdatno odpisuje.

V četrtak, dne 4. julija, je rešila zbornica celo vrsto manjših zakonskih načrtov, n. pr.: zakon o zavarovanju mornarjev in pomorskih ribičev za slučaj nezgode in bolezni, o jamstvu za slučaj trčenja lačij, o regulaciji Donave itd.

V petkovi seji so se zopet rešile še nekatere manjše zadeve in so se med drugim tudi potrdile izvolitve nekaterih poslancev. Ko je bil dnevni red izčrpan in se je sklenilo nekaj poslancev, ki so toženi, izročiti sodišču, je predsednik dr. Sylvester se zahvalil poslaneu in naznanil, da bo prihodnja seja po dogovoru z voditelji raznih strank naznanjena pisмено.

Burna je bila začnje dni razprava v odseku za vodne ceste. Vlada je namreč na pritisk Poljakov, Čehov in severnih Nemcev izdelala načrt za zgradbo kanalov ali vodnih cest, ki bi naj vezali Dunaj s Češko, Moravsko in Galicijo. Ti kanali, po katerih bi bila napeljana vođa iz rek in bi po njih plule ladje, so bili proračunjeni na okroglo 300 milijonov kren in še več, katere mora plačati cela Avstrija, dobiček pa bi imele od njih samo severne dežele; južne dežele bi imele prijetno pravico samo plačevati, dobiti pa nič. Naši slovenski poslanci so se že v začetku odločno protivili takemu krivičnemu razdeljevanju državnih sredstev. Poslanci severnih dežel so se bali odločnosti naših poslancev in so sklicali nek tažen zaupen sestanek, h kateremu naših poslancev niti povabili niso. Nameravali so v odsekovi seji si kar dovoliti tistih 300 milijonov za vodne ceste ter se s tem velikim darom odpeljati k svojim volilcem. Pa delali so račun brez slovenskih poslancev.

Ko se je vodni odsek dne 4. julija zbral zopet k seji, je naš poslanec dr. Korošec, ki je član omenjenega odseka, odločno ugovarjal, da se hoče poslanec južnih dežel tako prezirati. Predsednik odseka, Čeh Udržal, mu je pa odvzel besedo. Dr. Korošec si seveda tega ni dal dopasti temveč še odločneje ugovarjal proti nepravilnemu postopanju predsednika. Prišlo je do burnih prizorov, pri katerih so pomagali slovenskim poslaneu tudi Rusini. Kranjski deželni glavar dr. Susteršič je najodločneje grajal postopanje predsednika ter se zavzemal za pravice južnih avstrijskih dežel. Vsled razburjenja se je morala seja zaključiti.

V petek je bila nova kratka seja vodnega odseka, kjer je poslanec Udržal prosil odpuščenja ter je izjavil, da je pripravljen, popraviti krivico, ki jo je storil dr. Korošcu, in mu je podelil besedo. Dr. Korošec je izjavil, da si slovenski poslanci ne dajo nikdar in od nikogar kratiti prostosti in pravice, kadar zastopajo koristi svojih volilcev. Ko so govorili še nekateri drugi poslanci, se je seja vodnega odseka zaključila. Tako so naši poslanci s svojo odločnostjo za branili, da se milijonska bremena, ki bi jih naložili kanali davkoplačevalcem na ramena, ne morejo tako hitro spremeniti v zakon. Treba bo še novih pogajanj, pri katerih bodo poslanci Kmečke zveze na svojem mestu kakor vselej.

Ker so napravili nalivi in toča po naših krajih veliko škodo, so vložili naši poslanci nujne predloge za pomoč:

Poslanec Pišek in tovariši so nujno predlagali, naj vlada hitro oceni v slovenjebistriškem in mariborskem okraju škodo po toči, ustavi izterjevanje davkov in dovoli oškodovancem izdatno državno podporo. Poslanec Pišek je še osebno posređoval v ministrstvu.

Poslanec Brenčič in tovariši so stavili nujni predlog za po toči oškodovane posestnike na Dravskem polju, v katerem zahtevajo od vlade, da se škoda takoj ceni, prizadetim odpiše davek, ustavi eksekucije in podeli potrebna podpora. — Obenem se je obrnil poslanec Brenčič na c. kr. uradnega vodjo v Ptuj, da takoj ukrene vse potrebno.

Poslanec dr. Korošec pa je v zadnji seji državnega zbora obširno govoril o vsej škodi, ki sta jo napravili joča in povodenj po slovenskem Stajerskem in na Kranjskem ter nujno zahteval najizdatnejšo pomoč in podporo.

Tako so naši poslanci v pretečenem zasedanju v popolni meri storili svojo dolžnost do svojih volit-